

5467 WALSH,J.R. *Güldeste-i Eş'ar*: a birthday garland for Professor Bernard Lewis. *The Islamic world from classical to modern times: essays in honor of Bernard Lewis*. C.E.Bosworth, C.Issawi, R.Savory, & A.L.Udovitch, eds. Princeton: Darwin Press, 1989, tp. 1991, pp.615-633 [Translations of verses by: Kadi Burhāneddin, Nesīmī, Ahmedī, Şeyhī, Ahmed Paşa, Dā'ī, Fuzūlī, Hayālī, Nev'ī, Nef'ī, Seyhülislām Yahyā, Bahāyī, Vecdī, Nā'īlī, Nābī, Nahfī, Nedīm.]

BAHĀ'Ī MEHMED EFENDİ 20108

22 OCAK 1991

BL. II, 1208

ML. II, 65

ABr. III. 183

Seyhülislam Bahayî Divanı: inceleme-karşılaştırmalı metin. ULUDAĞ, Erdoğan. Yüksek Lisans. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1992. 117 s., 57 ref.

Danışman: Prof. Dr. Haluk İpekten. Dili: Tr.

23 MAYIS 1990
MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

December 1534, however, in return for a promise to aid Bahādur Shāh against the Mughals, the Portuguese obtained Bassein and in Rabī' II/October 1535 the right to build a fort at Dīw where Bahādur Shāh himself had taken refuge. The nominal Portuguese assistance to the Gujjarāt sultan did not prevent Humāyūn from capturing Bahādur Shāh's capital of Aḥmadābād.

Humāyūn's withdrawal from Gujjarāt in 942/1536 to face the threat from Sher Khān enabled Bahādur Shāh to recover most of his dominions from the now disunited, dispersed and disaffected Mughal forces.

Bahādur Shāh then turned to recover the rights surrendered to the Portuguese at Dīw. In an atmosphere fraught with mutual suspicion of bad faith, Bahādur Shāh rashly visited Nuno da Cunha on his flagship at Dīw and, hurriedly returning to the shore after sensing treachery, was slain by the following Portuguese forces. His death occurred on 3 Ramaḍān 943/13 February 1537.

Bibliography: Firishṭa, ii, 203-11, 416-7, 420-43; Abu 'l-Faḍl, *Akbar-nāma*, i, 126-46; 'Abd Allāh Muḥammad b. 'Umar al-Makkī al-Āṣafi Uluḡh Khānī, *Zafar al-Walīh bi muzaḥfar wa Ālīh*, 3 Vols. ed. E. D. Ross, London, 1910-1928, iii, index, xxxiv; Sikandar b. Muḥammad Mandhū, *Mīrāt-Sikandari*, Bombay (lith.) 1890, 188-259; Mīr Abū Turāb Walī, *Ta'rīkh-i Gujjarāt*, ed. E. D. Ross, Calcutta 1909, 1-35; Nizām al-Dīn Aḥmad, *Ṭabaḳāt-i Akbari*, iii, Calcutta 1935, 193-234; 'Alī b. 'Aziz Allāh Ṭabaṭāba, *Burhān-i Ma'āthir*, Haydarābād (Delhī printed) 1936, 270-281; Ḥādīdī Khalīfa, *Tuḥfat al-Kibār fi Asfār al-Bihār*, trans. J. Mitchell, London, 1831, 65-66; Gaspar Correa, *Lendas da Índia*, 4 vols., Lisbon 1858-1864, index, 10 under Badur (Sultāo, rei de Cambaya); Fernão Lopez de Castanheira, *Historia da descobrimento e conquista da Índia pelos Portuguezes*, Lisbon 1833, Bk. viii, Chs. xxix-xxxiii, 69-85, lxxii, 180, lxxxiii, 204, xciii-cii, 225-246, cxxi, 285, cli-cliii, 349-357, clxiii-clxv, 384-390; João de Barros, *Decadas da Sua Asia*, Lisbon 1777-8, index under Badur Chan ou Soltāo Badur, 26; Diogo de Couto, *Da Asia*, Lisbon 1779-1788, index under Badur (Soltāo), 47; Bombay Gazetteer, (Gujjarāt) I, i, Bombay, 1896, 347 ff.; M. S. Commissariat, *History of Gujjarat*, i, 1938. On the embassy which he sent in 1536 to Istanbul, accompanied by the Lodi prince Burhān Beg, see Hammer-Purgstall*, ii, 156-7.

(P. HARDY)

BAHĀ'Ī MEHMED EFENDI, Ottoman jurist and theologian. Born in İstanbul in 1004/1595-6, he was the son of 'Abd al-'Azīz Efendi, a Kāḍī-asker of Rumelia, and the grandson of the historian Sa'd al-Dīn. Entering upon the *cursus honorum* of the religious institution, he became *mudarris* and molla and was appointed kāḍī first in Salonica and then, in 1043/1633-4, in Aleppo. A heavy smoker, he was reported by the Beylerbey Aḥmed Paṣha, with whom he was on bad terms, and in 1044/1634-5 was dismissed and exiled to Cyprus as a punishment for what was then regarded as a serious offence. Towards the end of 1045 (early 1636) he was pardoned and in Muh. 1048/May-June 1638 appointed Molla of Syria; in Ṣafar 1054/April 1644 he was transferred to Eḍirne, and in Rab. I 1055/May 1645 became Kāḍī of İstanbul. After brief terms as Kāḍī-asker of Anatolia and of Rumelia, he was appointed *Shaykh* al-Islām for the first time in Radjab 1059/July-Aug. 1649. According to the pre-

judiced evidence of his rival Karačelebizāde, he was chosen because he was so enfeebled by excessive indulgence in narcotics that the Grand Vezir and the Sultān Wālide thought they would be able to do as they pleased with him. His subsequent vigour, and his firmness in resisting certain of their demands, give the lie to this accusation. The favour which he showed to the Mewlewī and Khalwatī orders soon brought him into conflict with the orthodox religious party, which also objected to his approval of tobacco and coffee and his toleration of the dervish use of music and dancing. His fall, however, was due not to their efforts but to other causes. In Djum. I 1061/April-May 1651, in the course of a dispute which arose out of a question of jurisdiction involving the British Consul and the Kāḍī of Izmir, Bahā'ī Efendi placed the British ambassador in İstanbul under house arrest. For this breach of diplomatic usage he was dismissed and exiled to Midilli. He remained, however, at Gelibolu and Lampsaca, and was reinstated in Kam. 1062/Aug. 1653; he continued in office until his death, of a quinsy, on 13 Ṣafar 1064/3 Jan. 1654. He was buried in Fātiḥ.

Bahā'ī was known both as a poet and as a scholar, and left a number of poems and fetwās. His best-known ruling was that in which he pronounced smoking lawful, thus ending the prohibitions and repressions of the early 17th century. He was himself a heavy smoker, and his contemporary Ḥādīdī Khalīfa remarks of him that had it not been for this self-indulgence he might have become one of the most eminent scholars of the country. Bahā'ī's authorisation of smoking, however, was due, according to Ḥādīdī Khalīfa, not to his own addiction but to a concern for what was best suited to the condition of the people, and to a belief in the legal principle that the basic rule of law is licitness (*ibāḥa aṣliyya*).

Bibliography: Na'imā, years 1059, 1061, 1062, 1064. Ḥādīdī Khalīfa, *Mizān al-Haḳḳ*, İstanbul 1290, 42-3 (= *The Balance of Truth*, tr. G. L. Lewis, London 1957, 56-7); Aḥmed Rif'at, *Dawḥat al-Maṣā'ikh*, İstanbul n.d., 55-7; 'Ilmiyye Sālnāmes, İstanbul 1334, 458 (with specimens of his handwriting); 'Othmānī Mu'ellifleri ii, 101; *Sidīll-i 'Othmānī*, ii, 29; Hammer-Purgstall, index; I. H. Uzuncarslı, *Osmanlı Tarihi*, iii/1, Ankara 1951, index; Gibb, *Ottoman Poetry*, iii, 294-7. A number of his rulings are included in the Ottoman *kānūns* published in *MTM* i.

(B. LEWIS)

AL-BAHĀ'Ī [see AL-'ĀMİLĪ].
BAHĀ'ĪS, adherents of the new religion which was founded by Bahā' Allāh [q.v.], and of which the forerunner, according to Bahā'ī doctrine, was the Bāb [q.v.]. The foremost authority on the Bahā'ī religion, and its disseminator in Europe and America, was 'Abbās Efendi, the eldest son of the founder, better known among the Bahā'īs as 'Abd al-Bahā' (Servant of Bahā'). Born on 23 May 1844 at Tehran, he accompanied his father on his journeys and in his exile, and at his death was recognised by the great majority of the Bahā'īs as the authorised exponent and interpreter of his father's writings Centre of the Covenant and "Model of Bahā'ī Life", in accordance with Bahā' Allāh's will (*Kitāb 'Aḥdī*); this will, however, was contested by 'Abd al-Bahā's brother Muḥammad 'Alī, who set up a rival group within the Bahā'ī organisation and contrived to compromise his brother with the Ottoman authorities, who were hostile to the Bahā'īs. He was released from prison in 1908 under the amnesty granted by

خود پی بردند. بهایی به خواسته‌های فرماندهان سپاه ینی چری که در آن تاریخ امور حکومتی را در دست داشتند، اهمیت نمی‌داد و از این روی، روابط آن‌ها با وی تیره شد. بهایی افتدی دوبار از مادر شاه خواست که با کناره‌گیری او موافقت کند، اما سلطان‌والده به او توصیه کرد که با آن‌ها با مدارا رفتار کند. بهایی در اثنای درگیری‌هایش با فرماندهان ینی چری و در پی مجادله‌ای که میان قاضی ازمیر و کنسول انگلیس بر سر حدود اختیارات قانونی کنسول رخ داده بود، جانب قاضی ازمیر را گرفت و سفیر انگلیس در استانبول را در تنگنا گذاشت و او را زندانی کرد. این پیشامد فرصتی برای فرماندهان ینی چری به وجود آورد و بهایی به سبب زیر پا گذاشتن قوانین سیاسی، از کار برکنار و به برگامه تبعید شد. در ۱۰۶۲ ق/۱۶۵۲ م به اصرار سیاوش پاشا صدراعظم (- ۱۰۶۶ ق) که با بهایی پیشینه دوستی داشت، دوباره شیخ‌الاسلام شد. بهایی به بیماری دیفتری درگذشت و پیکرش را در کوی فاتح که برابر خانه‌اش بود، به خاک سپردند. مشهورترین فتوای وی دربارهٔ مشروعیت کشیدن دخانیات بود که به تحریم‌های آن روزگار پایان داد. وی باهوش و زیرک بود. به گفتهٔ حاجی خلیفه اگر بهایی در کشیدن افیون زیاده‌روی نمی‌کرد، از علمای بنام روزگارش می‌شد. بهایی باور داشت که اعتیاد بهترین چیزی است که با روحیهٔ مردم تناسب دارد. در ضمن بهایی به قاعدهٔ فقهی «اباحیهٔ اصلیه» استناد می‌کرد که بر اساس آن همهٔ امور مباح است مگر این‌که خلافش اثبات بشود. وی بیشتر اوقاتش را در بزم شاعران و ادیبان می‌گذراند. شهرت وی به شاعری‌اش است و در شاعری در سلک استادان روزگارش جای داشت. غزلیاتی لطیف و عاشقانه می‌سرود. بهایی روی هم‌رفته چهارونیم ماه شیخ‌الاسلام بود. وجهی تاریخی‌نگار مادهٔ تاریخی در مرگ وی سروده است. بهایی افتدی فارسی و عربی می‌دانست و بر پاره‌ای از کتب فارسی حاشیه نوشته است. دیوان اشعار وی به کوشش سعدالدین نزهت ارگون با نام زندگی و آثار شیخ‌الاسلام بهایی به چاپ رسیده است (استانبول، ۱۹۳۳ م).

منابع: تاریخ امپراطوری عثمانی، ۲۱۸۹/۳ - ۲۱۹۱؛ تاریخ عثمانی،

حقی، ۱۶۲/۶ - ۱۶۵؛ دانشنامهٔ جهان اسلام، ۷۳۲/۴ - ۷۳۳؛

دوحة المشایخ، ۵۵ - ۵۷؛ سجل عثمانی، ۲۸/۲؛ عثمانلی مؤلفلری، ۲/

۱۰۱؛ قاموس الاعلام، ۱۴۱۵/۲

موزهٔ مولانا و در مجموعه‌ای به شمارهٔ ۵۳۶۹ در کتابخانهٔ آیت‌الله مرعشی نکه‌داری می‌شود. از دیگر آثار او می‌توان به تاج‌المنام و الحمدیه اشاره کرد. وی همچنین اثری دارد با نام المعشرات السحریه فی الایات الفکریه که واژه‌نامهٔ منظوم عربی - فارسی است و دست‌نویسی از آن به شمارهٔ ۳۱۵۴ در همان‌جا نکه‌داری می‌شود.

منابع: ایضاح‌المکنون، ۹۹/۱؛ عثمانلی مؤلفلری، ۲۵۱/۱ - ۲۵۲؛

فهرست نسخه‌های خطی ترکی کتابخانهٔ آیت‌الله مرعشی، ۲۳/۱ - ۲۴؛

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های قونیه، ۲۲/۱، ۴۰۴ - ۴۰۵؛

کشف‌الظنون، ۸۶۴/۱؛ معجم‌المؤلفین، ۸۰/۳

Mevlana müzesi, 3/122.

کرتی

بهاءالدين ولدچلیبی، فرزند مصطفی نجیب چلیبی ← ولدچلیبی

بهایی (ba.hā.i)، محمدافندی فرزند عبدالعزیز، استانبول ۱۰۰۴ - ۱۰۶۴ ق، شاعر و شیخ‌الاسلام عثمانی. پدرش قاضی‌عسکر روملی و چهارمین پسر خواجه‌سعدالدین (- ۱۰۰۸ ق)، نویسندهٔ تاج‌التواریخ، و مادرش دختر بزرگ شیخ‌الاسلام ابوالسعود عمادی (- ۹۸۲ ق) بود. محمد در ۱۰۲۰ ق با پدرش حج گزارد. پس از این‌که در چندین پیشهٔ پست و دشوار خدمت کرد، در ۱۰۳۴ ق ملای سالونیک و در ۱۰۴۳ ق قاضی حلب شد. چون به کشیدن قلیان معتاد بود و به کارهایش به درستی نمی‌رسید، احمدپاشا، والی حلب که با او دشمن بود، فرصت را غنیمت شمرد و به مراد چهارم عثمانی (- ۱۰۳۲ - ۱۰۵۰ ق) که کشیدن دخانیات را در سراسر امپراتوری عثمانی تحریم کرده بود، گزارش داد. سلطان مراد نیز محمدافندی را از کار برکنار و به قبرس تبعید کرد. بهایی در اواخر ۱۰۴۵ ق بخشوده و در ۱۰۴۸ ق به ملایی سوریه برگزیده شد. در ۱۰۵۴ ق به ادرنه منتقل و در ۱۰۵۵ ق مأمور قضاوت در استانبول شد. پس از دورهٔ کوتاهی که قاضی‌عسکر آتاتولی و روملی بود، در ۱۰۵۹ ق به جای عبدالرحیم افندی شیخ‌الاسلام شد. عبدالعزیز قراچلیبی زاده (شیخ‌الاسلام آینده) و سلطان‌والده (مادر سلطان) می‌خواستند که از اعتیاد او بهره‌برداری کرده اهداف خود را پیش ببرند، اما با قاطعیتی که بهایی بعدها از خود نشان داد، به اشتباه

BAHÂ'Î

olduğu kaydedilen *Aşknâme* adlı bir eserin şerhi de Halid Efendi tarafından yapıp İstanbul'da 1305/1889 yılında basılmıştır.

Kay.: B. Füzûzanfer, Maârif, Tahran 1352 hş. s. I-II; İbnü'l-Esir, el-Kâmil, 12/362-365; Cüveynî, Târih-i Cihangüşâ, 2/125-126; Mevlânâ, Fihi Mâfih, Tahran 1348 hş. s. 173; Sultan Veled, Velednâme, Tahran, 1355hş. s. 190-191, Sipehsâlâr, Risâle-i Sipehsâlâr, Tahran 1325 hş. s. 9-21; a. g. y., Menâkıb-ı Hüdavendigâr, çev. Midhat Baharî Beytur, İst. 1331 (1915), s. 15-29; Eflâkî, Menâkıbu'l-Ârifin, 1/7-55; Molla Câmî, Nefehâtü'l-Üns, s. 513-515; Devletşâh, Tezkire, çev.: Necati Lugal, İst. 1977, s. 248-250; A. Gölpinarlı, Mevlânâ Celâleddin, İst. 1952, s. 34-42; TDEA 1/288; M. Nazif Şahinoğlu, "Bahaeddin Veled", TDVİA, 4/460-462. ♣M. CUNBUR

BAHÂ'Î (? – 1587/8): Divan şairi. İstanbul'da doğdu.

Adı Abdullah Çelebidir. Babası Hacı Bayram halifelerinden Şeyh Lutfullah Çelebiyi küçük yaşta kaybettiğinden, dedesi Bahâeddinzâde Şeyh Mehmed Muhyiddin Efendi tarafından yetiştirildi. Bu yüzden Bahâeddinzâde lâkabıyla tanındı. Şeyhülislâm Ebussuud Efendiden mülâzım oldu. Hayatını müderrislikle kazandı. Sahn müderrisi olarak Semaniye medreselerinden birinde çalıştı. 1574'te Galata Mollası oldu. 1579'da istifa etti. Sonra Bursa ve Edirne Kadılıklarına, Ocak 1580'de Anadolu Kazaskerliğine atandı. Eylül 1584'te azledildi. Temmuz 1586'da ikinci defa Anadolu Kazaskeri, aynı yıl kasım ayında Rumeli Kazaskeri, Şubat 1587'de Mısır Mollası, aynı yıl aralık ayında Mekke Kadısı oldu. Babası gibi Bayramî tarikatindendi. Tezkirelerde ahlâkının güzelliğinden, tarihattaki yerinden övgüyle söz edilmiştir. Ölüm tarihi SO'de 895 (1490) olarak verilmiştir.

Kay.: BT y. 17; KÂ 2/1415; Mec. N. s. 575 MN s. 150; MŞ 57a-56b kenarda; SO 2/27, 3/363; D. Kaya, Şairnâmeler (Gubarî, 28. Dördük, s. 14); TDEA 1/288; TN 1/105-106 (410); TŞ 2/662-663; TŞ; HÇ 1/223-224; ZE y. 21. ♣M. CUNBUR

BAHÂ'Î (1601 - 1653/4): Şeyhülislâm, divan şairi. İstanbul'da doğdu. Adı Mehmed'dir. Hasancan soyundan ünlü tarihçi Hoca Sadeddin Efendi'nin torunu, Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin dördüncü oğludur. Annesi Şeyhülislâm Ebussuud Efendi'nin oğlu Mustafa Efendi'nin kızıdır. Medrese eğitimi gördü. Abdürrahim Efendi yanında yetişti. Amcası Şeyhülislâm Mehmed Efendi'den mülâzım oldu. Şiirle ve edebiyatın diğer dallarıyla ilgilendi. Kültürlü bir ulema ailesine mensubiyeti tam bir eğitim almasına sebep oldu. 1617'de babasıyla hacca gitti. 1619'da Yaverzâde yerine Da-

vudpaşa Medresesi müderrisliğine atandı. Devrindeki siyasî ve idarî kararsızlık onun meslek hayatının hareketli ve olaylı geçmesine sebep oldu. 1622'de Mahmudpaşa Medresesine, 1623'te Üsküdar Mihrimah Medresesine, 1625'te Nuruosmaniye medreselerinden birine, 1629'da Şehzâde Dârü'l-İfadesine müderris oldu. 1630'da Selânik kadılığına atandı. 1633'te Halep kadılığına getirildi. Halep Valisi Ahmed Paşa ile araları açıldığından, tütün içtiği ve çıkılacak seferin tedariklerini yapamadığı IV. Murad'a bildirilince azledilip Kıbrıs'a sürüldü. Kıbrıs'ta yokluk içinde çok sıkıntı çekti. Kıbrıs'ta bulunan Karaçelebizâde onu evinde konuk etti. Bahâ'î padişaha hâlini bildiren bir mesnevî yazıp yolladı. 1636'da affolunup İstanbul'a dönmesine izin verildi. 1636'da Şam Kadısı oldu. 1639'da azledildi. 1644'te Edirne kadılığına getirildi, birkaç ay sonra azlolundu. 1645'te İstanbul Kadısı oldu. Aynı yıl azledildi. 1646'da Cinci Hüseyin Efendi yerine Anadolu Kazaskerliğine, dört ay sonra da Rumeli kazaskerliğine atandı. Yine aynı yıl Mihaliç kazası arpalık olarak verilerek görevinden el çektirildi. 1647'de ikinci defa Rumeli Kazaskeri yapıldı. Yine aynı yıl görevinden alınıp Molva, Kalonya ve Yumda Ayazmant arpalıkları verildi. 1648'te bunlara Midilli arpalığı da eklendi. 1649'da Sadrazam Murad Paşa ile Valide Sultanın teklifleriyle Şeyhülislâmlığa getirildi. Ancak bazı tezvirlere, adam kayırma isteklerini karşılamanın, tütün içilmesinin haram olmadığına dair verdiği fetva, yerine göz dikilmesi ve İzmir'de İngiliz Konsolosu için açılacak davaya müdahale ile mahkemeye hakarette bulunan İngiliz Sefirini evinde hapsedmesi yüzünden 1650'de şeyhülislâmlıktan azledilip arpalığı olan Midilli'ye gönderildi. Bir süre sonra İstanbul'a çağrılıp Anadolu Hisarı yakınındaki yalısında ikamete memur edildi. Sonra da ikinci defa şeyhülislâmlığa atandı. Altmış yaşında İstanbul'da öldü. Çarşamba'daki evinin karşısında yaptırılan türbeye gömüldü. Ölümüne "Vedâ idüp Bahâ'î Bu Sa'îd'e virdi fetvâyı", "Fevtine kıldım du'â târih idüp Râci anuñ / Cennet-i vâlâ ola ya Rab Bahâyî'niñ yiri" tarih düşürüldü. Mevlevîliğe muhabbeti vardı. Şiirlerinde Bâkî'nin ve Şeyhülislâm Yahya'nın etkisi görülmektedir. Neşâtî, Güftî, Cevrî gibi bazı şairler ona kaside sunup gazellerini tahmis ettiler. Nâbî, Nazîm, Şeyh Rüş-

20 Temmuz 2016 48-49

Un grand saint de l'Islam égyptien, Cairo 1994; Catherine Mayeur-Jaouen, *Histoire d'un pèlerinage légendaire en Islam. Le mouled de Tantâ du XIIIe siècle à nos jours*, Paris 2004.

CATHERINE MAYEUR-JAOUEN

Bahā'ī Mehmed Efendi

Bahā'ī Mehmed Efendi (1010–64/1600–53) was an Ottoman intellectual who served twice as Şeyhülislâm (Shaykh al-Islâm), leaving a contentious and contradictory legacy as a politician, scholar, and poet. Born in Istanbul, Bahā'ī exemplifies the early formation of an *ulema* ('ulamā') aristocracy of Istanbul: his father, a son of Hoca Sadeddin Efendi (Khōca Sa'duddīn, d. 1008/1599, historian, Şeyhülislâm, and tutor to several princes), had risen to the rank of *kadı-asker* (*qādī-asker*) of Rumelia; two of Bahā'ī's uncles as well as his cousin Ebū Sa'īd (Abū Sa'īd, d. 1073/1662) held the office of Şeyhülislâm; and his mother was a descendant of another famous Şeyhülislâm, Ebū l-Su'ūd Efendi (Abū l-Su'ūd Efendi, d. 982/1574).

After an unremarkable teaching *çareer*, Bahā'ī became judge of Thessaloniki, then Aleppo. From there he was dismissed and banished to Cyprus in 1044/1634, when a hostile governor accused him of being addicted to tobacco and neglecting his duties. Pardoned in 1046/1636, he was able to resume his career with the judgeships of Damascus (Muḥarram 1048-Shawwāl 1049/May 1638–February 1640), Edirne (Şafar-Dhū l-Qa'da 1054/April–December 1644), and Istanbul (Rabī' I-Shawwāl 1055/May–November 1645), until he was appointed *kadı-asker* (*qādī-asker*, chief military judge) of Anadolu (Rabī' I-Rajab 1056/April–August 1646) and Rumeli (Rajab-Dhū l-Qa'da 1056/August–December 1646, and Jumādā

I-Shawwāl 1057/June–November 1647). He then served as Şeyhülislâm (Rajab 1059-Jumādā I 1061/July 1649–April 1651, and 11 Ramaḍān 1062–12 Şafar 1064/16 August 1652–2 January 1653). His death (in office) is attributed to his lifelong heavy use of tobacco and opium. Critics such as his longtime rival Kara Çelebi-zāde 'Abdül'azīz (Qara Çelebi-zāde 'Abd al-'Azīz, d. 1068/1658) accused him of nepotism and greed, calling him the heretic *muftī* (*mülhid müfti*), while others accorded him great respect for his morality, knowledge, and wit.

Even though he was originally brought into office by the janissary *ağas* (*aghās*) as a more pliable alternative to 'Abdürrahīm ('Abd al-Raḥīm, d. 1066/1656) and Kara Çelebi-zāde, Bahā'ī was not always so dependably acquiescent. His unyielding stance in a dispute with the British resulted in a diplomatic crisis, the arrest of the British ambassador, and ultimately Bahā'ī's dismissal from office. His lack of political pragmatism is demonstrated by his attitude toward the puritanical Kadızadeli (Qāḍīzādelī) movement. Having previously ruled in favour of the legality of smoking tobacco (with arguments based on legal reasoning, rather than simple rationalization, to support continued indulgence in his personal vice), he followed the precedent of Ebū l-Su'ūd in prohibiting dancing and singing in Şūfī rituals (*raks ve sema*), a central issue on the Kadızadeli agenda, without anticipating that the latter would use his *fetva* (*fatwā*) as legitimation for violent action against the Şūfī orders, to whom he was otherwise very close. It took pressure from other prominent *ulema*, including his cousin Ebū Sa'īd, to make him revoke the *fetva*.

Bahā'ī left no scholarly work other than a number of *fetvas*, some of them in verse. His *fetvas* on land tenure are part